



Skötselplan för naturreservatet Hålldammsknattarna i Halmstads kommun

1. Syfte

Syftet med reservatet är främst att bevara och utveckla den biologiska mångfald som är knuten till ädellövslogen i det avgränsade området. Ur ett långsiktigt perspektiv ska reservatet också bidra till ett gynnsamt bevarandetillstånd över tid för arter som är knutna till ädellövskogar och förekommer i trakten. Reservatet ska genom sitt långsiktiga skydd fungera som en reträttplats, spridningsnod och genetisk reservoar för arter som är hotade i skogslandskapet. Långsiktiga livskraftiga källpopulationer av sådana arter ska kunna kolonisera framtida värdekärnor i trakten. Särskilt viktigt att värna är gamla eller senvuxna ädellövträd, döda och skadade träd, naturlig hydrologi samt hotade och sällsynta arter.

Reservatsförvaltningen ska tillåta naturliga processer att fortgå, vilket innebär att vind och svamp- och insektsangrepp formar skogens interna dynamik. Skötsel av reservatet ska bedrivas när det är lämpligt med hänsyn till bevarandet och utvecklingen av biologisk mångfald samt hotade och skyddsvärda arter. Sådan skötsel kan t.ex. vara granavveckling och plantering av ädellövträd.

Syftet är också att skydda områdets hydrologi och de arealer av mossar och kärr som förekommer i mosaik med ädellövskogar inom området.

Inom ramen för ovanstående syften ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Friluftsliv och rekreation grundat på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet. Besökare ska kunna se, uppleva och lära från områdets typiska livsmiljöer, arter och historia.

Syftet ska nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering,
- produktionsinriktat skogsbruk inte förekommer,
- gran avvecklas,
- värdekärnor av ädellövträd länkas samman och expanderar, t.ex. genom omställning av granplanteringar och hyggesuccessioner till ädellövskog
- skyddszoner, där gallringar och förnygringsavverkningar sker med varsamhet, anläggs i kantzoner mot värdekärnorna,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet,
- anordningar för friluftslivet anläggs och underhålls.

2. Beskrivning

2.1. Markslag, naturtyper och arter

<u>Naturtyper (KNAS)*:</u>	<u>Areal (hektar)</u>
Ädellövskog	1,9
Tallskog	3,1
Granskog	1,8
Barrblandskog	1,0
Barrsumpskog	4,6
Lövblandad barrskog	9,8
Triviallövskog	2,6
Triviallövskog med ädellövinslag	5,8
Lövsumpskog	1,3
Ungskog inklusive hyggen	6,6
Övriga skogsimpediment	0,1
Våtmark	1,4

<u>Natura 2000-habitat:</u>	<u>Areal (hektar)</u>
Näringsfattig bokskog (9110)	11,2
Skogsbevuxen myr (91D0)	4,0
Öppna mossar och kärr (7140)	1,6

Areal produktiv skogsmark: 37,1 hektar

Rödlistade och regionalt intressanta arter: 31 respektive 24 st, se förteckning i bilaga 5.

* Naturvårdsverket 2004. Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden.

2.2. Natur- och kulturhistoria

I Carl Malmströms (1939) karta över den halländska skogens utbredning år 1650 är hela reservatet beläget i ett större skogsområde, som Malmström benämner *Booke Skough*. I Malmströms karta över skogens utbredning år 1700 har skogen fragmenterats till följd av befolkningsökningen och det alltmer intensiva markanvändandet. Reservatet ingår dock fortfarande i ett större skogskomplex på säteriet Fröllinges marker. I Jacob Richardsons *Hallandia antiqua et hodierna* från 1752 står följande om Getinge socken: ”Thenne socknen har mycken skog så bok, som ek, i synnerhet äro Fröllinge ängar merendels pryddes med åtskillig slags lövskog /.../ det syns som om ljungväxt icke kan trivas, eller taga överhand uti bok- ekskogar” (Petersen och Folkesson 1981). Sven Petter Bexell skriver år 1817 följande om Fröllinges skogar: ”Till säteriet hör en väl fredad bokskog av mera än ett tusen tunnlands rymd och dessutom ek- och annan lövskog på inägorna”. Majoriteten av den östra delen av reservatet, nu tillhörande Gillarp 4:1, var fram till 1776 samfälld utmarksskog (Hägge 1975).

Sven Nilsson, sedermera professor vid Lunds universitet, bodde under åren 1813-1814 på Fröllinge gods och rapporterar därifrån ett flertal fågelarter, som vittnar om de värden som fanns knutna till skogar och andra trädbärande marker på godsets ägor vid denna tid (Wirdheim 2014). Från Nilssons anteckningar märks bland annat skogsarterna tjäder, berguv och sparvuggla. Blåkråka och härfågel, vilka är knutna till mer öppna trädbärande marker, noterades också av Nilsson.

Namnet Hålldammsknattarna förekommer redan i en karta från mitten av 1700-talet och står då utmärkt på höjden V om Hålldammsjön (Bengtsson 1995; se karta i bilaga 3E). I samma karta bekräftas att nästan hela reservatet då var trädklädd. Vid nuvarande Svalemossen, här benämnt *Svahlmåsen*, finns kartsymboler som av Bengtsson (1995) tolkats som albuskar, vilka hävdades genom stubbskottsbruk. Fastmarksolmen NO om Svalemossen, där en ung granplantering nu växer, var tidigare trädklädd ljungmark. Det finns fläckvis i landskapet, både i och omkring reservatet, än i dag urbergsryggar med främst ljung, en och krattig bergek.

I Malmströms karta över den halländska skogens utbredning 1850 har landskapet runt Getinge/Kvibille åter beskogats och barrinslaget är i sammanhanget försumbart. Först på 1920-talet blir barrskogen vanligare i samma område, enligt den häradsekonomiska kartan. Även i reservatet finns nu tecken på förekomst av barrträd, även om nuvarande nyckelbiotoper alltså är lövskogsbevuxna. I Fröllinges bokskogar skedde en omfattande stavhuggning under 1800-talets andra hälft och början av 1900-talet (Petersen och Folkesson 1981). Den ekonomiska kartan från 1960-talet visar att barrträden blev ännu vanligare i reservatet under denna tid.

2.3. Beskrivning av naturförhållanden och bevarandevärden

Biologiska värden och strukturer

De högsta dokumenterade naturvärdena finns i den gamla bokskogen på Hålldammsbergets sluttning ned mot Hålldamssjön. Denna yta är en av de artrikaste i Halland vad gäller bokanknutna, rödlistade lavar. Området utgör en relict från ett tidigare större och sammanhängande bokskogskomplex på Fröllinges utmarker. Områden med höga naturvärden bland bokanknutna lavar finns också i den västra kanten mot Svalemossen och i den västvända rasbranten i öster. Död ved förekommer som högstubbar och lågor i olika dimensioner samt i form av rötad ved och mulmhål på levande träd. På äldre stammar finns grova fnösktickor, vilka utgör larvsubstrat för bland annat jättesvampmal.

I områdena finns rikligt med gamla bokar, både grövre och mer senvuxna. De äldsta bokarna på Hålldammsberget är över 200 år och vid en studie av trädåldern genom årsringsanalys uppmättes en ålder på 271 år för en av bokarna i beståndet (excel-fil från Alejandro Ruete). Bokar äldre än 300 år är sällsynta i Halland och den äldsta åldersbestämda boken i Sverige (Mårås, Hallands län) blev omkring 400 år innan den dog (Niklasson och Fritz 2003).

Exempel på exklusiva arter som hittas i bokvärdekärnorna vid Hålldamssjön och V Svalemossen är örtlav, liten ädellav, kortskaftad parasitpik, savlundlav, stiftklotterlav, ädelkronlav, violettgrå porlav, röd pysslinglav och gul pysslinglav. Dessa båda områden inventeras återkommande på epifytiska mossor och lavar inom ramen för länsstyrelsens miljöövervakning (Fritz 2011).

Bokskogarna i öster och norr visar tecken på tidigare gallring, vilket på ett negativt sätt påverkar framtida rekrytering av död ved (Dahlberg och Stokland 2004). Gallring i bokbestånd kan också påverka förekomsten av rödlistade arter negativt (Niklasson och Nilsson 2005). Kvarstående träd börjar dock nå en sådan mognad att intressanta dödvedsstrukturer, t.ex. mulmfyllda stamhåligheter, börjar utvecklas. Självföryngring av bok sker i dessa områden. Bohål av spillkråka finns också i de östra bokskogarna och spillkråkor hörs och ses ofta i reservatet. Om områdena får utvecklas fritt utan gran kommer de på sikt att kunna övergå i ett mer naturskogslignande tillstånd, vilket sannolikt också innebär att flera av reservatets sällsynta arter kan sprida sig hit.

Ek växer i rasbranter och på urbergshällar i reservatet. Flera ekar visar tecken på hög ålder och några är krattvuxna. Föryngring förekommer kring vuxna ekar. Den sällsynta svamparten ekskind växer på ekar inom reservatet.

Svalemossen har förvisso påverkats av dikning, men uppvisar trots detta strukturer och arter typiska för mossar och kärr med svag antropogen påverkan. Myrområdet,

som består av omväxlande partier av mossar och fattigkärr, har obruten kontinuitet åtminstone sedan 1600-talet, varifrån det äldsta kartmaterialet över området härrör.

Den våta, torvklädda dalen mellan urbergsbranterna, de översilade klipp- och rasbranterna och Hålldammssjöns placering i landskapet bidrar, tillsammans med det humida, maritima klimatet i regionen, till ett jämnt, fuktigt lokalklimat, vilket gagnar många av de hotade moss- och lavararter som hittats i reservatet. Den obrutna kontinuiteten av bokskogar i delar av reservatet är ytterligare en viktig förklaring till artrikedomen av bokanknutna epifyter.

Geologiska värden

Berggrunden i reservatet domineras av rödgrå till grå, gnejsig, starkt ådrad granit till granodiorit (Lundqvist och Carlsäter Ekdahl 2014). I norr respektive söder finns partier med mörkt grå till svart, gnejsig, granatförande metamafit (amfibolit). I nordost, där bäckdråget rinner över reservatsgränsen, finns ett område med röd till rödgrå, gnejsig, starkt ådrad granit. I reservatet västligaste delar, söder om Hålldammssjön, finns röd till gråröd, porfyrisk, gnejsig granit med fältspatögon mindre än 20 millimeter.

En större förkastning löper utmed Hålldammssjön i nordostlig riktning.

I området finns branta klipp- och rasbranter och urbergshällar tydligt påverkande av inlandsisens rörelser. Åtminstone ett mycket stort stenblock står mitt i den trädklädda myren. I de nordöstra delarna av reservatet finns stora mossklädda block vid basen av klipp-/rasbranten, vilka staplats på varandra vid bäcken som rinner norrut.

Kulturhistoriska värden

I reservatets östra del finns en terrassväg av okänd ålder. Stenfundament från äldre kvarnverksamhet finns vid Hålldammssjöns utflöde.

Friluftsvärden

Hålldammsknattarna uppvisar en varierad natur med mäktiga klipp- och rasbranter, gamla bokskogar och myrmarker. Uppe på Hålldammsberget erbjuds en storslagen utsikt. Terrängen är dock ganska krävande och inga anlagda stigar finns. Jakt bedrivs i området, vilket bör beaktas av besökare.

Prioriterade bevarandevärden

Det överordnade syftet med reservatsbildningen är att skydda och sköta de befintliga värdekärnorna av ädellövskog och att länka samman dem genom omställning av främst produktionsbarrskogar till bokdominerad ädellövskog.

2.4. Referenser

- Bengtsson, E. 1995. Historiskt kartöverlägg. Kulturmiljöenheten, Länsstyrelsen i Hallands län.
- Bexell, S. P. 1931. Hallands historia och beskrivning. Tidningen Hallands boktryckeri, Halmstad. 878 s.
- Dahlberg, A. och Stokland, J. N. 2004. Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3600 arter (Rapport 6, 2004). Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 75 s.
- Fritz, Ö. 2011. Återinventering av epifytiska lavar och mossor i bokskogar i Halland 2010, meddelande 2011:16. Länsstyrelsen i Hallands län, Halmstad. 74 s.
- Halmstads kommun, fullmäktige. 2008. Halmstads gröna värden (GIS-skikt kopplat till framtagandet av rapport med detta namn).
- Hägge, E. (red.). 1975. Qvibille – socken och tingsstad. Qvibille hembygdsförening, Qvibille. 320 s.
- Lundqvist, I. och Carlsäter Ekdahl, M. 2014. Berggrundskartan Halmstad-Laholm, norra delen, skala 1:50 000. Sveriges geologiska undersökning K455:1.
- Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de 300 senaste åren. Meddelande från statens Skogsförsöksanstalt 31: 171-300.
- Mathiasson, M., Bengtsson, S., Flodin, L-Å. och Paulsson, I. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Halland (meddelande 2007:5 i Länsstyrelsen i Hallands läns meddelandeserie). Länsstyrelsen i Halland och Skogsstyrelsen, Halmstad. 77 s.
- Niklasson, M. och Fritz, Ö. 2003. Hur gammal kan en bok bli? En 400-åring upptäckt i Småland. Svensk botanisk tidskrift 97: 150-156.
- Niklasson, M. och Nilsson, S. G. 2005. Skogsdynamik och arters bevarande: bevarandebiologi, skogshistoria, skogsekologi och deras tillämpning i Sydsveriges landskap. Studentlitteratur, Lund. 319 s.
- Petersen, B. och Folkesson, M. 1981. Getinge – kulturhistorisk undersökning. Landsantikvarien Halmstad, Halmstad. 153 s.
- Wirdheim, A. 2014. Hallands fågelatlas. HallOF, Halmstad. 400 s.

3. Skötsel av området

3.1. Generella riktlinjer

Syftet med skötseln är att expandera och sammanlänka värdekärnorna av naturskogsliknande, bokdominerade hedädellövskogar. Granplanteringar och yngre hyggessuccessioner omställs till bokdominerade hedädellövskogar och gran avvecklas löpande i hela reservatet. Skyddszoner anläggs utmed värdekärnornas ytterområden i situationer då hastig exponering kan uppstå till följd av skötselåtgärder eller då sådan exponering redan skett på grund av tidigare kalhuggning av närliggande trädbestånd.

3.2. Skötselområden

Reservatet är indelat i 38 avdelningar. Avdelningarna är baserade på naturtyper och har tagits fram av skogsstyrelsen i samverkan med länsstyrelsen. Avdelningarna är grupperade i skötselområden baserat på dominerande skötselåtgärd och målnaturtyp. Reservatet är indelat i 8 skötselområden, vilka redovisas på skötselkartorna i Bilaga 3C-D.

Skötselområde 1 Plantering under skärm, ädellövskog

Mål:

Det kortsiktiga målet är att byta ut granbestånden mot bokdominerad hedädellövskog. I det långsiktiga målet med skötseln utvecklas ädellövskogen mot ett naturskogsliknande tillstånd präglad av skogens inneboende störningar och interna luckodynamik. Beståndet är olikåldrigt och gamla träd som hyser lämpliga substrat för hotade arter rekryteras kontinuerligt. Större generationsglapp mellan trädgenerationer förekommer inte. Trädskador och stress till följd av stormar, snöfall, svamp- och insektsangrepp, torka, fåglars bobygge m.m. utgör viktiga delar i den störningsregim som gör att träd åldras, dör och bryts ned. I luckor som uppstår efter döda och döende träd etableras nya plantor. Ek finns i området. Antalet hotade arter av epifyter ökar eller hålls på en oförändrad nivå över tid. Graninslaget är obetydligt.

Delområde a)

Beskrivning: Granskog i åldersspannet 40-80 år. Inslag av andra trädarter är obetydligt.

Avdelningar: 12, 20, 24, 30

Areal: 3,9 hektar

Åtgärder:

- Avverkning eller skärmställning av gran.
- Föryngring av bok. Föryngring av ek kan också ske, t.ex. mot branten i avdelning 12. Möjlighet finns att använda viltstängsel (se skötselkarta i bilaga 3C).
- Löpande röjning av gran vid behov (inklusive avveckling av eventuell skärm).

Delområde b)

Beskrivning: Hyggen efter stormfällan och kalavverkningar av granbestånd. Ett tätt björk uppslag täcker större delen av hyggesytorna. Inslaget av bokplantor är nästan överallt betydligt mindre än inslaget av granplantor.

Avdelningar: 25, 28, 29, 33, 37

Areal: 4,7 hektar

Åtgärder:

- Stråkröjning i björk uppslaget.
- Därefter plantering av bok. Plantering av ek kan också ske i något öppnare terräng uppe i branten av Hålldammsberget.
- Möjlighet finns att använda viltstängsel (se skötselkarta i bilaga 3C).
- Löpande röjning av gran vid behov.

Delområde c)

Beskrivning: Hygge med planterad sitkagran (avdelning 11) och gran (avdelning 32).

Avdelningar: 11, 32

Areal: 0,6 hektar

Åtgärder:

- Röjning av sitkagran och gran som växer upp på hyggesytorna. Skärm kan sparas.
- Därefter plantering av bok. Plantering av ek kan också ske mot branten i avdelning 11.
- Möjlighet finns att använda viltstängsel (se skötselkarta i bilaga 3C).
- Löpande röjning av gran vid behov (inklusive avveckling av eventuell skärm).

Skötselområde 2 Fri utveckling, barrsumpskog

Beskrivning: Fattigkärr med mossestrukturer, mestadels beskogat av senvuxen tall och björk. Senvuxen gran finns också sällsynt, men denna art tycks inte konkurrera särskilt framgångsrikt med tall och björk. I områdets västra del, i kanten mot avdelning 29, finns flera gamla bokar. Vitmossor dominerar vegetationen tillsammans med halvgräs, gräs och ljungväxter. Förekommande kärllväxter är bland andra tuvull, blåbär, pors, blåtåtel, lingon, ljung, klockljung, tranbär och myrlilja. Viss påverkan från äldre dikning finns.

Avdelningar: 35

Areal: 3,0 hektar

Mål:

Trädklädd myr med fortsatt dominans av tall och björk. Växter typiska för fattigkärr och mossar finns kvar. Gamla, marvuxna träd finns i området. Ingen ny påverkan på våtmarken sker genom dikning.

Åtgärder:

- Rövning av gran vid behov.

Skötselområde 3 Fri utveckling, våtmark

Beskrivning: Fattigkärr med mossestrukturer. Vitmossor dominerar vegetationen tillsammans med halvgräs och ljungväxter. Kärlväxtfloran liknar den i föregående skötselområde. Trädinslag sporadiskt. Viss påverkan från äldre dikning finns.

Avdelningar: 19, 21, 22

Areal: 1,6 hektar

Mål:

Ett hydrologiskt och morfologiskt opåverkat fattigkärr i mosaik med mossar. Typiska växtarter för naturtypen finns kvar och ingen ny påverkan på våtmarken sker genom dikning.

Åtgärder:

- Rövning av gran vid behov.

Skötselområde 4 Rövning barr, ädellövskog

Beskrivning: Värdekärnor av bokdominerad hedädellövskog finns i avdelningarna 3, 6, 10, 27 och 36. De högsta naturvärdena är funna i rasbranten mot Hålldammssjön (avdelning 27). Härifrån är en stor del av reservatets 27 rödlistade kryptogamer noterade. De flesta av dessa arter är epifytiska. Inom värdekärnan finns rikligt med död ved samt gamla och senvuxna bokar. Granen är etablerad inom värdekärnan och riskerar på sikt att ge en negativ påverkan på epifytfloran.

Avdelning 10 utgörs av ett olikåldrigt bokbestånd i rasbrant ner mot ett bäckdråg. Skogen bär spår av tidigare gallring, vilket förklarar varför tillgången på död ved är något sämre i denna avdelning än i föregående. Flera träd visar tecken på hög ålder och bokföryngringen är flerskiktad. Området har potential att i framtiden införliva de arter som har sin hemvist öster om Hålldammssjön.

Avdelningarna 3 och 6 i reservatets nordvästra del är relativt öppna och har ett ökat inslag av gran, tall och björk. Spår av gallring finns. Bokbeståndet är ganska olikåldrigt men saknar som regel de strukturer knutna till gamla träd som återfinns i avdelningarna 10 och 27. Andelen död ved är relativt hög.

Avdelning 8 utgörs av en ek-tall-bokvärdekärna. I rasbranten ner mot bäckdråget dominerar bok och gran. På urbergshällar växer främst bergek och tall. Döda enar och förekomst av ljung vittnar om områdets historia som trädklädd ljunghed. Ekskinn växer på krattig bergek i detta område.

I avdelning 16 växer triviallövs med inslag av bok intill bäckdråget. Avdelning 2 utgörs av en granavverkningsyta, där vuxna bokar sparats och där bokföryngringen är rik. Detta område har goda förutsättningar att utvecklas till bokskog. Lövblandad barrskog, där granförekomsten är betydande finns i avdelningarna 13, 14, 17 och 18. Avdelning 26 domineras av gran, men genom närheten till bokvärdekärnan i avdelning 27 kan bokföryngringen antas bli betydande när granen avvecklas och röjs kontinuerligt.

Avdelningar: 2, 3, 6, 8, 10, 13, 14, 16, 17, 18, 26, 27, 36

Areal: 14,8 hektar

Mål:

Bokdominerad hedädellövskog som utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd präglad av skogens inneboende störningar och interna luckdynamik. Beståndet är olikåldrigt och gamla träd som hyser lämpliga substrat för hotade arter rekryteras kontinuerligt. Större generationsglapp mellan trädgenerationer förekommer inte. Trädskador och stress till följd av stormar, snöfall, svamp- och insektsangrepp, torka, fåglars bobygge m.m. utgör viktiga delar i den störningsregim som gör att träd åldras, dör och bryts ned. I luckor som uppstår efter döda och döende träd etableras nya plantor. Ek växer kvar där förutsättningar finns. Antalet hotade arter av epifyter ökar eller hålls på en oförändrad nivå över tid. I sumpartade partier tillåts triviallövs och tall att dominera. Graninslaget är obetydligt.

Åtgärder:

- I avdelningarna 13, 14, 17 och 18 fälls vuxen gran, varpå kvarlämnade ädellövträd kan föryngra sig i den glesa lövsalen. Liggande granar utgör skydd mot viltbete. I avdelning 26 kan enstaka granar eventuellt sparas som skärm för bokföryngringen.
- Löpande röjning av gran vid behov.

Skötselområde 5 Røjning barr, lövsumpskog

Beskrivning: Avdelning 34 utgörs av björksumpskog med ett stort inslag av gran. På fastare partier växer även bok. Avdelning 15 omfattar en klipp-/rasbrant och, nedanför branten, ett bäckdråg. Kljbbal, björk, tall, bok och gran växer vid bäckdråget. I slänten i södra delen av samma avdelning växer rikligt med bok.

Avdelningar: 15, 34

Areal: 5,3 hektar

Mål:

Sumpskog som utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd präglad av skogens in-neboende störningar. Antalet döda och skadade träd är högt och föryngring sker i luckor efter döda och döende träd. Träden tillåts uppnå en sådan ålder att mulmfyllda stamhåligheter kan uppstå. Ädellövträd växer och föryngrar sig där förutsättningar finns. Inslaget av gran är obetydligt.

Åtgärder:

- Löpande røjning av gran vid behov.

Skötselområde 6 Røjning barr, tallskog

Beskrivning: Talldominerade skogar som ställvis, i synnerhet i de centrala delarna av avdelning 7, är sumpartade. I avdelningarnas perifera delar växer gran och ädellöv.

Avdelningar: 7, 23

Areal: 2,9 hektar

Mål:

Tallskog, delvis sumpartad, som på fastare delar får ett ökat inslag av ädellövträd. Andelen döda och skadade träd är hög. Trädföryngring sker i luckor efter döda och döende träd. Gamla tallar rekryteras kontinuerligt. Inslaget av gran är obetydligt.

Åtgärder:

- Löpande røjning av gran vid behov.

Skötselområde 7 Røjning barr, triviallövskog med ädellövinslag

Beskrivning: Uppväxande gran och björk efter kalhuggning. I avdelning 38 har gran planterats. Ädellövförnygring finns främst i avdelning 5. Även i avdelningarna 38 och 40 finns möjligheter till självförnygring av ädellövträd när gran har röjts.

Avdelningar: 5, 38, 40

Areal: 1,5 hektar

Mål:

Skog som utvecklas fritt, med undantag för granavveckling, och där ädellövinslaget ökar på sikt. Skötselområdet utvecklas successivt mot ett naturskogsliknande tillstånd präglad av skogens inneboende störningar och interna luckodynamik. Inslaget av ädellövbeståndet är olikåldrigt och gamla träd som hyser lämpliga substrat för hotade arter rekryteras kontinuerligt.

Trädskador och stress till följd av stormar, snöfall, svamp- och insektsangrepp, torka, fåglars bobygge m.m. utgör viktiga delar i den störningsregim som gör att träd åldras, dör och bryts ned. I luckor som uppstår efter döda och döende träd etableras nya plantor. Björk bildar kontinuerligt stående och liggande död ved och stamhåligheter bildas i gamla träd.

Skötselområdet införlivar hotade arter av epifyter från angränsande värdekärnor av ädellövskog. Graninslaget är obetydligt.

Åtgärder:

- Löpande røjning av gran vid behov.

Skötselområde 8 Selektivhuggning, ädellövskog

Beskrivning: Grandominerad blandskog. Vuxna ädellövträd finns utspridda och förväntas bidra med ollon till trädens självföryngring. Vid avdelning 31 är ädellövinslaget litet. Eventuellt ökar inslaget av ädellövträd först på lång sikt här. Vid avdelning 9 och 39 finns vuxen bok och ek i angränsande avdelningar.

Avdelningar: 9, 31, 39

Areal: 1,6 hektar

Mål:

Hedädellövskog som utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd präglad av skogens inneboende störningar och interna luckodynamik. Beståndet är olikåldrigt och gamla träd som hyser lämpliga substrat för hotade arter rekryteras kontinuerligt. Större generationsglapp mellan trädgenerationer förekommer inte. Trädskador och stress till följd av stormar, snöfall, svamp- och insektsangrepp, torka, fåglars bo-bygge m.m. utgör viktiga delar i den störningsregim som gör att träd åldras, dör och bryts ned. I luckor som uppstår efter döda och döende träd etableras nya plantor.

Skötselområdet införlivar på sikt hotade arter av epifyter från angränsande värdekärnor av ädellövskog. Graninslaget är obetydligt.

Åtgärder:

- Selektivhuggning av all gran.
- Löpande röjning av gran vid behov.

4. Friluftsliv

Reservatsområdet erbjuder goda möjligheter till vistelse i ostörd miljö. Utsiktsplatser finns också, bl.a. på Hålldammsberget. Terrängen är bitvis svår till följd av områdets omväxlande topografi och myrstråket som löper i reservatets NO/SV-riktning. Inga anlagda stigar finns.

En mindre parkeringsplats ska anläggas i reservatets södra del. Här ska besökare också, via en skylt, få information om områdets historia, naturtyper och biologiska värden samt informeras om reservatets föreskrifter riktade till allmänheten.

5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prioritet	Finansiering
Röjning av gran	Skötselområdena 4 och 1c: inom 5 år. Skötselområdena 1a-b, 5-8: inom 10 år. Därefter löpande vid behov i hela reservatet.	Hela reservatet	Skötselområdena 4 och 1c: 1. Övriga områden: 2.	Vårdanslaget
<u>Ädellövförnyring:</u> 1. Skärmställning av gran/stråkröjning i björkuppdrag. 2. Plantering av bok och ek. 3. Viltstängsling.	Påbörjas inom 5 år	1	1	Vårdanslaget
Selektivhuggning gran	Senast om 10 år.	8	2	Vårdanslaget
Utmärkning av reservatets gränser.	Snarast	Hela reservatet	1	Naturvårdsverket via avtal med Lantmäteriet
Anläggande av enkel parkeringsplats och uppförande av reservatsskylt.	Snarast	7 (avd. 38)	1	Vårdanslaget